

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS
PAŽYMA**

DĖL VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO NR. I-1491 PAKEITIMO ĮSTATYMO, VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO NR. I-1491 2, 8, 17, 19, 22, 25, 27, 31, 35, 46, 51, 52, 55, 57, 58, 82, 86, 91, 92, 93, 94, 95, 96 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 82¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIV-545 16 IR 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO NR. I-1491 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-327 2 IR 4 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, PIRKIMŲ, ATLIEKAMŲ VANDENTVARKOS, ENERGETIKOS, TRANSPORTO AR PAŠTO PASLAUGŲ SRITIES PERKANČIŪJŲ SUBJEKTŲ, ĮSTATYMO NR. XIII-328 PAKEITIMO ĮSTATYMO, PIRKIMŲ, ATLIEKAMŲ VANDENTVARKOS, ENERGETIKOS, TRANSPORTO AR PAŠTO PASLAUGŲ SRITIES PERKANČIŪJŲ SUBJEKTŲ, ĮSTATYMO NR. XIII-328 2, 29, 31, 34, 37, 39, 48, 49, 63, 66, 68, 90, 94, 99, 101, 102, 114 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 90¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIV-546 12 IR 13 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, KELIŲ PRIEŽIŪROS IR PLĖTROS PROGRAMOS FINANSAVIMO ĮSTATYMO NR. VIII-2032 9 IR 9¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ, ATLIEKAMŲ GYNYBOS IR SAUGUMO SRITYJE, ĮSTATYMO NR. XI-1491 PAKEITIMO ĮSTATYMO IR KONCESIJŲ ĮSTATYMO NR. I-1510 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (TAP-22-979(3)) (TAIS-22-1284(4))

2022-08-01 Nr. NV-2190

Vilnius

Rengėjas: Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Tikslas: supaprastinti pirkimų vykdymą ir koncesijų suteikimą, stiprinti vidaus kontrolę, taip pat suderinti nacionalinių teisės aktų nuostatas su ES koncesijų direktyvų nuostatomis.

Esama situacija:

- perkančiosios organizacijos per mažai dėmesio skiria pasirengimo pirkimui etapui ir sutarties vykdymui – galutiniam rezultatui;
- kai kurios pirkimus ir koncesijas reguliuojančios įstatymų nuostatos reikalauja perteklinių, pridėtinės vertės nesukuriančių veiksmų atlikimo;
- trūksta tam tikrų nuostatų aiškumo, dėl kurių praktikoje kyla klausimų, taip pat susiduriama su skirtingų institucijų nevienodo nuostatų interpretavimo problema;
- šiuo metu Koncesijų įstatyme nėra numatyta galimybė institucijoms nesudaryti sutarties ar ją nutraukti, kai dalyvis, subrangovas, koncesininkas ar ekonominės veiklos vykdytojai, kurių pajėgumais yra remiamasi, patys ar juos kontroliuojantys asmenys, ar dalyvio siūlomos prekės ar paslaugos yra iš priešišku valstybių netgi tuo atveju, kai dėl tokių valstybių veiksmų yra paskelbta mobilizacija, nepaprastoji padėtis ar vyksta karas;
- Europos Komisijos pranešime dėl ES teisės pažeidimo procedūros dėl Direktyvų netinkamo perkėlimo į nacionalinę teisę nurodytos Koncesijų įstatymo nuostatos, kurias reikia patikslinti, kad būtų tinkamai įgyvendintos direktyvų nuostatos.

Esmė:

- sudaryti galimybes supaprastintuose pirkimuose vykdant skelbiamas derybas neprašyti tiekėjų teikti paraiškas, o iškart pateikti pirminius pasiūlymus;
- nustatyti pareigą perkančiosioms organizacijoms pasitvirtinti pirkimų proceso organizavimo ir vidaus kontrolės tvarką, kurioje būtų apibrėžiama pirkimų procese ir pirkimų vidaus

kontrolėje dalyvaujančių asmenų funkcijos ir atsakomybė bei paskirti asmenys, atsakingi už sutarties vykdymą;

- išplėsti pirkimų komisijos įgaliojimus ir leisti jai veikti nuo pirkimo inicijavimo iki sutarties įvykdymo;
- atsisakyti tiesioginio reikalavimo skaidyti pirkimo objektą į dalis, tačiau perkančioji organizacija, nusprendusi pirkimo objekto neskaityti į dalis, tai pagrindžiančias aplinkybes turės nurodyti pirkimo dokumentuose;
- esant sudėtingai ekonominei situacijai šalyje (pvz., finansinė krizė, ekonomikos sąstingis ir pan.), tiekėjai susiduria su sunkumais, kai norėdami dalyvauti pirkimuose turi pateikti pasiūlymo galiojimo užtikrinimą. Tuo metu jie turi turėti papildomų lėšų, kurias galėtų išaldyti iki pirkimo pabaigos. Dažnai tiekėjai, ypač mažos ir vidutinės įmonės, tokių papildomų lėšų neturi. Siekiant palengvinti ir paskatinti tiekėjų dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose, siūloma nustatyti galimybę pačioms perkančiosioms organizacijoms, įvertinus pirkimo pobūdį ir svarbą, nuspręsti, ar pirkimo metu prašyti pasiūlymo galiojimo užtikrinimo;
- ženkliai pabrangus kai kurioms statybinėms medžiagoms, energijos ištekliams ir kitiems resursams, stringant tiekimo grandinėms ir vėluojant užsakytooms medžiagoms, vis dažniau perkančiosios organizacijos susiduria su poreikiu keisti viešojo pirkimo sutartis, visu pirma peržiūrint jose nurodytas kainas. Siekiant sudaryti lankstesnes sąlygas keisti pirkimo sutartį, siūloma taikyti tik atskiro pirkimo sutarties pakeitimo vertės ribą, t. y. kad atskiras pakeitimas negali viršyti 50 procentų pradinės pirkimo sutarties vertės, atsisakant apribojimo dėl bendros atskirų pakeitimų vertės, kuri negali viršyti 100 procentų pradinės sutarties vertės;
- siekiant užtikrinti viešųjų pirkimų politiką formuojančios ir įgyvendinančios institucijos veiksmų vieningumą, sėkmingai įgyvendinti išskeltus tikslus viešųjų pirkimų srityje, siūloma nustatyti pareigą Viešųjų pirkimų tarnybai strateginius veiklos planus derinti su už viešųjų pirkimų politikos formavimą atsakinga institucija, t. y. Ekonomikos ir inovacijų ministerija;
- siūloma numatyti, kad jeigu yra nustatyta, jog viešajame pirkime buvo sudarytas draudžiamas susitarimas tarp konkurentų, kuriuo siekiama riboti konkurenciją, yra preziumuojama, kad pažeidimas sukėlė žalą, kurios dydis 10 procentų nuo sudarytoje pirkimo sutartyje nurodytų prekių, paslaugų, darbų, dėl kurių sudarytas toks susitarimas, vertės;
- siekiant tinkamai įgyvendinti ES koncesijų direktyvos nuostatas, tikslinamos Koncesijų įstatymo nuostatos dėl tiekėjo pašalinimo iš pirkimo/koncesijos dėl rimto profesinio pažeidimo: suteikiama diskrecijos teisė institucijai, įvertinus turimą informaciją apie rimtą profesinį pažeidimą, dėl kurio ji abejoja tiekėjo sąžiningumu, spręsti, ar tiekėją šalinti iš koncesijos suteikimo procedūros, ar ne;
- siūloma nustatyti pareigą koncesiją suteikiančiajai institucijai apibrėžti koncesijos suteikimo vidaus kontrolės procese dalyvaujančių asmenų funkcijas, atsakomybę ir atskaitomybę;

Derinimas:

- derinta su visomis ministerijomis, Viešųjų pirkimų tarnyba, Konkurencijos taryba, VŠĮ CPO LT, Lietuvos savivaldybių asociacija, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Centrine projektų valdymo agentūra, Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų

rūmų asociacija, Lietuvos verslo konfederacija, Lietuvos statybininkų asociacija, Lietuvos projektavimo įmonių asociacija;

- Užsienio reikalų ministerija, Lietuvos pramoninkų konfederacija, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija pastabų ir pasiūlymų per nustatytą terminą nepateikė;
- papildomai pastabų ir pasiūlymų pateikė AB „Ignitis grupė“, Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus, Lietuvos nacionalinė filharmonija, AB „Lietuvos geležinkeliai“, Lietuvos Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Nacionalinio muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai;
- Ekonomikos ir inovacijų ministerija organizavo pasitarimus pastaboms ir pasiūlymams aptarti. Įstatymų projektai buvo patikslinti pagal gautas pastabas ir pasiūlymus;
- Įstatymų projektai svarstyti 2022 m. birželio 21 d. tarpinstituciniame pasitarime – teikiami patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas (*patikslintus projektus Teisės grupė derino be pastabų*). Dėl Krašto apsaugos ministerijos teiktos pastabos, Ekonomikos ir inovacijų ministerija siūlo nustatyti galimybę tik iš būsimo laimėtojo prašyti pateikti dokumentus, patvirtinančius atitiktį reikalavimams, susijusiems su nacionaliniu saugumu, o ne iš visų tiekėjų, dalyvaujančių pirkime, nes būtų sumažinta administracinė našta tiek tiekėjams, tiek perkančiosioms organizacijoms. Ekonomikos ir inovacijų ministerija, įvertinusi problemas, su kuriomis susiduria perkančiosios organizacijos skelbdamos informaciją apie žodines sutartis, mano, kad teisės aktų tam keisti nereikia, nes valstybėje turi būti apskaitomas kiekvienas euras, išleidžiamas iš valstybės biudžeto. Šiuo atveju pagrindiniai klausimai kyla dėl informacijos viešinimo Viešųjų pirkimų tarnybos sukurta forma ir šiuo klausimu yra tobulinama esama tvarka, kad žodinių sutarčių duomenų viešinimas būtų sklandesnis;
- klausimas pakartotinai aptartas 2022 m. liepos 27 d. tarpinstituciniame pasitarime. Teikiamas patikslintas projektų paketas, atsižvelgus į Krašto apsaugos ministerijos pastabą dėl tiekėjų patikros nacionalinio saugumo aspektu.

Atitiktis Vyriausybės programai: įgyvendina Vyriausybės programos nuostatą - *parengti ir priimti kompleksinius pirkimus bei koncesijas reguliuojančių įstatymų pakeitimo įstatymų projektus, siekiant vykdyti efektyvesnę bei veiksmingesnę viešųjų pirkimų procesą.*

Dalykinio vertimo išvada: klausimas svarstytinas Vyriausybės posėdžio B dalyje, kaip plačiau pristatytinas.

Patarėjas

Saulius Gaigalas

Saulius Gaigalas, tel. +37052098789; +37065842722, el. p. saulius.gaigalas@lr.lt